

Labklājības ministrija

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas par darba un privātās dzīves līdzsvaru vecākiem un aprūpētājiem ieviešana

Demogrāfisko lietu centra sanāksme
2020.gada 5.martā

Labklājības ministrija

Direktīvas vispārējais mērķis:

nodrošināt vīriešu un sieviešu vienlīdzīgas iespējas darba tirgū un vienlīdzīgu attieksmi darbā

Direktīvas tvērums:

sievietes un vīrieši, kuriem ir darba līgums vai kuri ir darba tiesiskajās attiecībās

Direktīvas specifiskie mērķi:

- uzlabot piekļuvi darba un privātās dzīves saskaņošanas iespējām
- veicināt ar ģimenes pienākumiem saistītu atvaļinājumu un elastīga darba nosacījumu izmantošanu

Direktīvas prasības jāievieš līdz 2022.gada 2.augustam.

Labklājības ministrija

Direktīvā ietvertie pienākumi dalībvalstīm

➤ paternitātes atvaļinājums

- ✓ vismaz 10 darba dienas ilgs bērna tēvam (līdzvērtīgam otram vecākam saskaņā ar valsts tiesību aktiem)
- ✓ iespēja izmantot to elastīgā veidā
- ✓ tiesības uz atvaļinājumu piešķir neatkarīgi no ģimenes stāvokļa vai civilstāvokļa

➤ vecāku atvaļinājums

- ✓ katram no bērna vecākiem individuālas tiesības uz 4 mēnešu ilgu vecāku atvaļinājumu
- ✓ atvaļinājums izmantojams līdz bērna 8 gadu vecumam
- ✓ 2 mēneši no vecāku atvaļinājuma nav nododamas otram vecākam
- ✓ darba devējs var noteikt (saskaņā ar valsts tiesību aktiem), ka atvaļinājuma piešķiršana tiek atlikta uz saprātīgu laiku

Labklājības ministrija

➤ **aprūpētāja atvaļinājums**

- ✓ vismaz 5 darba dienas gadā
- ✓ lai personīgi aprūpētu/atbalstītu piederīgo vai kādu personu, kura dzīvo vienā mājsaimniecībā ar darba ņēmēju un kam ir nepieciešama aprūpe nopietnu medicīnisko iemeslu dēļ
- ✓ piederīgais direktīvas izpratnē – darba ņēmēja dēls, meita, māte, tēvs, laulātais vai partnerattiecību otra puse, ja valsts tiesību aktos šādas attiecības ir atzītas
- ✓ valstis var precizēt un noteikt atvaļinājuma mērķi un ar to saistītos noteikumus

➤ **atvaļinājuma nauda vai pabalsts**

paternitātes un vecāku atvaļinājuma laikā (vecāku atvaļinājuma 2 nenododamo mēnešu pabalsta ieviešanas termiņš – **2024.gada 2.augusts**)

Labklājības ministrija

- **darbinieku tiesības uz īslaicīgu prombūtni** sakarā ar slimības vai nelaimes gadījuma radītiem neatliekamajiem ģimenes iemesliem
- **darbinieku tiesības lūgt elastīgu darba režīmu bērna vai piederīgā aprūpes nolūkā**
- **darbinieku iegūto tiesību saglabāšana** paternitātes, vecāku vai aprūpētāja atvaļinājuma laikā, kā arī darbinieku aizsardzību pret diskrimināciju, atlaišanu un citām nelabvēlīgām sekām, ja darbinieks ir izmantojis priekšlikumā paredzētās tiesības
- **valsts veic pasākumus, lai aizliegtu mazāk labvēlīgi** izturēties pret darba ņēmējiem, kuri izmantojuši tiesības uz iepriekš minētajiem atvaļinājumiem

Labklājības ministrija

LV izaicinājumi saistībā ar direktīvas prasību pārņemšanu

- LV prakse, kas pieļauj vecāku nodarbinātību vecāku atvaļinājuma laikā ir pretrunā ar direktīvas mērķi
- LV jau šobrīd ir iespēja katram no vecākiem izmantot 1.5 gadu ilgu bērna kopšanas atvaļinājumu – izaicinājums 2 nenododamie mēneši un to apmaksā katram no vecākiem
- Atvaļinājuma izmantošana pabalsta saņemšanai, ja vecāks to izmanto sadalīti līdz bērna 8 gadu vecumam
- Aprūpes atvaļinājums – apmaksāts vai neapmaksāts
- Aprūpes atvaļinājuma piešķiršanas kritēriji

Labklājības ministrija

Paldies par uzmanību!

Agnese Gaile

Sociālās politikas un attīstības departamenta
vecākā eksperte

Agnese.Gaile@lm.gov.lv